

Strašnicemi trochu jinak

Cílem naší vycházky bylo poznat městskou část Strašnice z trochu jiného úhlu pohledu než při jedné z vycházek v loňském roce. Zabrousili jsme trochu do historie Strašnic a jejich obyvatel. Čím se živili a čím přispěli k rozvoji Prahy.

To bylo na první pohled jasné při naší první zastávce u nejstaršího objektu, hospodářského dvora rodiny Bečvářů z patnáctého století. Takové dvory byly v té době na území Strašnic tři a tito zemědělci hospodařili na rozsáhlých pozemcích na východ od Prahy. Pěstovalo se vše, ale hlavně zelí.

V tom byli tito zemědělci opravdu dobří, a byli hlavními dodavateli pro Prahu. Z této doby se opravdu nic jiného než tento dvůr nezachovalo. Později ale zde vyrostly dvě cihelny, které výrazně ovlivnily svojí výrobou stavebních materiálů rozvoj přilehlé pražské čtvrti Vinohrady. Připomněli jsme si i rozvoj dalších továren a z nich nejslavnější, výrobu cestovních i sportovních motocyklů Jawa.

Naši předci také mysleli na vzdělání. Od Bečvářova statku jsme viděli hned tři školy. Tu nejstarší, zachovanou z roku 1877 v podobě pěkného zámečku, nebo tu o něco mladší, velkou secesní budovu z roku 1909, a tu nejmladší, školu J. Gutha Jarkovského, fakultní školu UK.

Naše vycházka směřovala na východ, do části zvané Rybníčky. Ty byly dávno vysušeny a místo nich je zde panelové sídliště.

Nás ale zajímá úplně jiný obytný soubor. První v Praze postavené poválečné sídliště Solidarita, vystavěné v letech 1947–1952 na čerstvě vyvlastněném pozemku právě rodiny Bečvářů. Projekt inspirovaný skandinávským modelem, navazující na Le Corbusierovy úvahy a vize proletářského bydlení, pro zhruba 10 000 obyvatel. Mění pražské blokové uspořádání za rovné linie domů, obklopené zelení. To si vynutilo i jiné označení ulic, čísla a písmeny.

Bečvářův dvůr před rekonstrukcí

Projekt byl koncipován jako družstevní. Bylo ustaveno družstvo Solidarita, v němž se sloučilo šest bytových družstev a šest průmyslových závodů. Výstavba byla financována z půjčky a vkladu jednotlivých družstevníků. Ten bylo možné ponížít o 300 odpracovaných brigádních hodin.

Postupně bylo doplněno i vybavení tohoto celku obchody, školou, poštou, divadlem a tehdejší opravdovou bombou: společnou družstevní prádelnou. Od rušné komunikace je v dnešní době celý soubor oddělen téměř stoletou alejí listnáčů a mladším stromořadím japonských růžových sakur. A ještě závěrem, snad jako zadostiučinění za znárodnění pozemku, byla po roce 1989 ulice na snímku vpravo přejmenována na Bečvářovu.

Naše vycházka směřuje k Trmalově vile. Cestou k ní trochu adrenalinu: procházíme něčím, co v Praze 1. zažít rozhodně nemůžeme – tržnicí, do které se slabší jedinci odváží pouze ve skupinách. Také my jsme se předem spočítali a u východu nás bylo naštěstí opět čtrnáct jako u vchodu. Prošli jsme kolem domu Barikádníků, legendární Barči, strašnické sokolovny, která si připomíná ztráty svých bratrů a sester v obou světových válkách a Věšínovou ulicí jsme došli do vilové čtvrti k Trmalově vile, jedné z významných strašnických architektonických památek.

Vila je v majetku Městské části Praha 10 a její provoz a prohlídky zajišťuje agentura Foibos. Ta nás o své profesionalitě rozhodně nepřesvědčila, se čtrnáctičlennou skupinou si v malém prostoru poradit nedokázali, byli téměř vyděšeni, průvodcovský text přečetli. Stále se vymlouvali na nemoc a další provozní potíže a jako vůbec nejhorší jsme viděli, že si z části této památky udělali kanceláře. Zřejmě jako bonus nám snížili vstupné o 10 korun.

Detail malovaného stropu a zábradlí

Vilu postavil Jan Kotěra v letech 1902–1903 pro ředitele veřejné obchodní školy Františka Trmala. Spolu s domem navrhl i zahradu, ta měla vytvářet s vilou jeden celek a navodit atmosféru venkovského bydlení. A ještě dnes je vidět, že to se Kotěrovi povedlo. Zahrada je pěkná, s altánem a sochařskou výzdobou, a probíhají zde i svatební obřady. V současnosti je uvnitř vily instalována výstavka obydlí, hospodářských stavení a vjezdů do venkovních dvorů, tak zvané Venkovské baroko.

Od vily pokračujeme parkem v ulici Pod Rapidem ke komplexu Pražské energetiky, který byl v roce 1998 nominován v Barceloně na cenu za architekturu.

Nás ale tentokrát zajímá Galerie PRE, která zde byla slavnostně otevřena 3. 10. 2012, aby propagovala díla českých malířů, grafiků, fotografů i sochařů. Umělců zvučných jmen i začínajících talentů.

Tato velmi moderní dvoupatrová galerie se skleněnou podlahou i schody, plně bezbariérová, je krásná sama o sobě. Tentokrát jsme si prohlédli výstavu abstraktních obrazů malíře Michala Chylíka, kterou nazval Housle trochu jinak.

Od galerie jdeme další vilovou čtvrtí, ulicí Bylanskou, k MHD do centra. V této ulici navrhli v počátcích dvacátého století řadové vily pro běžné bydlení významní architekti Josef Gočár a Pavel Janák.

A ještě jedno důležité datum: Strašnice, cíl naší vycházky, byly k Praze připojeny teprve v roce 1922 a své jméno si přinesly s sebou z historických souvislostí.

Za docela pěkného podvečerního počasí jsme se u tramvaje rozloučili. Významným poznatkem této vycházky je, že tentokrát to nebyly jenom turistky ale i dva turisté!!

Mirek Bernát